

1. ΘΕΜΑ

Η πρόθεση με

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ηρθε με τρένο. Πήγε με την Ελένη. Μένει με το θείο του. Κόβει τα ξύλα με το πριόνι. Έμεινε με ανοιχτό το στόμα. Με το να λυπάσαι τον εαυτό σου, δε σε βοηθάει να λύσεις τα προβλήματά σου.

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A ΚΕΓ και 1, 2 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Πτώσεις των ουσιαστικών: αιτιατική, γενική
Προσωπικές αντωνυμίες

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Δεν παρατηρούνται λάθη στη χρήση της πρόθεσης με.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η **με** μπορεί να ακολουθείται από *ονοματικές φράσεις*, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι *εμφατικές προσωπικές αντωνυμίες*, στην *αιτιατική*. Κύριες λειτουργίες της πρόθεσης με:

α) Συνοδεία

1) *Πήγε με την αδερφή της.*

Μένει με τους γονείς του.

Για να δώσουμε μεγαλύτερη έμφαση στις εκφράσεις συνοδείας, χρησιμοποιούμε το *μαζί με*:

2) *Πήγε διακοπές μαζί με την αδερφή του.*

β) Καιρικές συνθήκες

Δεν πάω πουθενά με τέτοιον καιρό.

Ταξιδέψαμε με πολύ δυνατό άνεμο.

γ) Για να δηλωθεί ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα προσώπου ή πράγματος

η κοπέλα με τα πράσινα μάτια

Είναι άνθρωπος με μυαλό.

το σπίτι με τα μεγάλα μπαλκόνια

δ) Η με περιγράφει το ύφος των έμψυχων όντων και την έκφραση του προσώπου τους

Τον άκουγε με το βλέμμα στραμμένο προς τη θάλασσα.

Καθόταν με σκυμμένο το κεφάλι.

Στεκόταν με τα γόνατά του να τρέμουν (με + να-πρόταση)

ε) Ένδυση

Ηρθε στη γιορτή με ένα κόκκινο φόρεμα.

Αυτός με τα μαύρα είναι ξάδερφός μου.

στ) Περιεχόμενο

Η φράση που εισάγεται με την πρόθεση με δηλώνει το περιεχόμενο του ουσιαστικού που προηγείται αυτής:

Ένα μπουκάλι με νερό.

*Μια τσάντα με ρούχα.
Ένα κουτί με γλυκά.*

ζ) Όργανο ή μέσο

*Κόβει το χαρτί με το ψαλίδι.
Γράφει με στυλό.
Πάει στη δουλειά του με τα πόδια.
Ταξίδεψε με το αεροπλάνο.
Σκεπάστηκε με μια κουβέρτα.
Γέμισε τη σακούλα με τη χούφτα.*

η) Τρόπος

1) *Θα έρθω με χαρά στη γιορτή σου.*
2) *με το να + ρήμα (αυτή η δομή ισοδυναμεί με τη μετοχή του ενεστώτα και σημαίνει κάνοντας κάτι):*
Με το να κλαις, δεν πετυχαίνεις τίποτα.

θ) Αιτία (μετά από ρήματα που εκφράζουν συναίσθημα)

*Χάρηκε πολύ με την τύχη που είχε.
Θύμωσε με τη συμπεριφορά του αδερφού της.*

ι) Εναντίωση ή αντίθεση

*Τσακώθηκε με τον αδερφό του.
Σε αντίθεση με την Ελλάδα, η Σουηδία έχει πιο ψυχρό κλίμα.
Ο άρρωστος πολεμάει με το χάρο. (Σε κατάλληλο γλωσσικό περιβάλλον το κάποιος πολεμάει με κάποιον μπορεί να σημαίνει ότι πολεμάει στο πλευρό του.)
Με όλες τις δυσκολίες που περάσαμε, τελικά τα καταφέραμε. (μαζί με το επίθετο όλος)*

ια) Βάση υπολογισμού

*Η ζάχαρη πουλιέται με το κιλό.
Απέκτησε την εμπειρία με τα χρόνια.
Διαβάζει με τις ώρες.*

ιβ) Διαίρεση

Το 10 διαιρείται με το 2.

ιγ) Διαστάσεις

Αγοράσαμε ένα χαλί τρία με πέντε. (τρία μέτρα μήκος και πέντε μέτρα φάρδος)

ιδ) Προσέγγιση όταν αναφέρονται δύο αριθμοί

Θα έρθουν στη γιορτή εκατόν πενήντα με διακόσια παιδιά.

ιε) Ανταλλαγή

*Άλλαξα τα ευρώ με δολάρια.
Αλλάζεις το σακάκι σου με το δικό μου;*

ιστ) Αναφορά, σχέση

*Έχει μανία με το ψάρεμα.
Έτσι έγινε και μ' εμένα.*

ιζ) Χρόνο

1) Προσδιορισμό χρονικού σημείου με βάση μια κατάσταση:

Γύρισε σπίτι του με την ανατολή του ήλιου.

Αύριο το πρωί οχτώ με δώδεκα έχω μάθημα.

2) Σταδιακή πρόοδος σε σχέση με το χρόνο:

Με τα χρόνια απέκτησε εμπειρία.

Μεγαλώνει μέρα με τη μέρα.

ιη) Ταυτότητα ή ομοιότητα

(όταν η *με* χρησιμοποιείται με λέξεις όπως: αντίστοιχος, ίδιος, ισοδύναμος, παρόμοιος, σύγχρονος, συνομήλικος, συνώνυμος, ταυτόχρονος, αντιστοιχίζω, μοιάζω, συγκρίνω κτλ.):

Το φόρεμά της μοιάζει με το δικό μου.

Ο Γιάννης ήρθε ταυτόχρονα με τον Πέτρο.

Το πουκάμισό του είναι ίδιο με το δικό σου.

Η Άννα είναι συνομήλικη με την Έλλη.

ιθ) Αναλογία ή σχέση

(όταν η *με* χρησιμοποιείται με λέξεις όπως: ανάλογα, σύγκριση, σύμφωνα, σχέση, σχετίζομαι, σχετικά κτλ.):

Σε σύγκριση με τον Κώστα, παίρνω περισσότερα χρήματα.

Βγαίνει έξω τα βράδια ανάλογα με τη διάθεσή του.

Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, η συνέντευξη τύπου θα ξεκινήσει σε λίγα λεπτά.

κ) με + ονοματική φράση + ονοματική φράση ή να-πρόταση

Η *με* μπορεί να εισάγει μια ονοματική φράση που ακολουθείται από μια άλλη ονοματική φράση ή από να-πρόταση:

με βάση τις τελευταίες πληροφορίες

Όλοι οι μαθητές παρευρέθηκαν στη γιορτή, με εξαίρεση μερικούς.

Έκανε ό,τι μπορούσε με σκοπό να πετύχει το στόχο του.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η πρόθεση *με* εμφανίζει μια μεγάλη ποικιλία λειτουργιών. Στόχος μας είναι ν' αντιληφθούν τα παιδιά τις βασικές λειτουργίες που επιτελεί η πρόθεση *με* στο λόγο. Δε χρειάζεται ο διδάσκων να αναλωθεί σε λεπτομέρειες. Άλλωστε, η συγκεκριμένη πρόθεση δε φαίνεται να παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες. Με απλά παραδείγματα επιδιώκουμε να αντιληφθούν τα παιδιά τότε και πώς χρησιμοποιούμε τη συγκεκριμένη πρόθεση.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ14: Οι προθέσεις (κατάλογος και γενικές παρατηρήσεις)

ΓΓ15: Η πρόθεση *από*

ΓΓ16: Η πρόθεση *για*

ΓΓ18: Η πρόθεση *σε*

ΓΓ19: *ως-σαν*

ΑΤ45: Η πρόθεση *κατά*

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 414-415, 417-419.